

POZNAŃ
SUPERCOMPUTING AND
NETWORKING
CENTER

Rozwój polskich bibliotek cyfrowych

Tomasz Parkoła

Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe

Plan prezentacji

- Wprowadzenie
 - Historia rozwoju bibliotek cyfrowych w Polsce
 - Aktualny stan bibliotek cyfrowych w Polsce
- Federacja Bibliotek Cyfrowych
- Współpraca krajowa i międzynarodowa
- Aktualne kierunki prac
 - dLibra, dMuseion, dWorkflow, SYNAT

Wprowadzenie

- 2002
 - Październik: pierwsza polska regionalna inicjatywa Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa
 - Grudzień: uruchomienie Polskiej Biblioteki Internetowej
- 2004: Pierwsze warsztaty „Biblioteki Cyfrowe”
- 2006: Uruchomienie Podlaskiej Biblioteki Cyfrowej
- 2007: Uruchomienie portalu
Federacji Bibliotek Cyfrowych
- 2008: I Konferencja „Polskie Biblioteki Cyfrowe”
- 2009: Przyłączenie zasobów polskich bibliotek cyfrowych do Europeany
- 2011: Uruchomienie Cyfrowego Muzeum Narodowego w Warszawie

Wprowadzenie

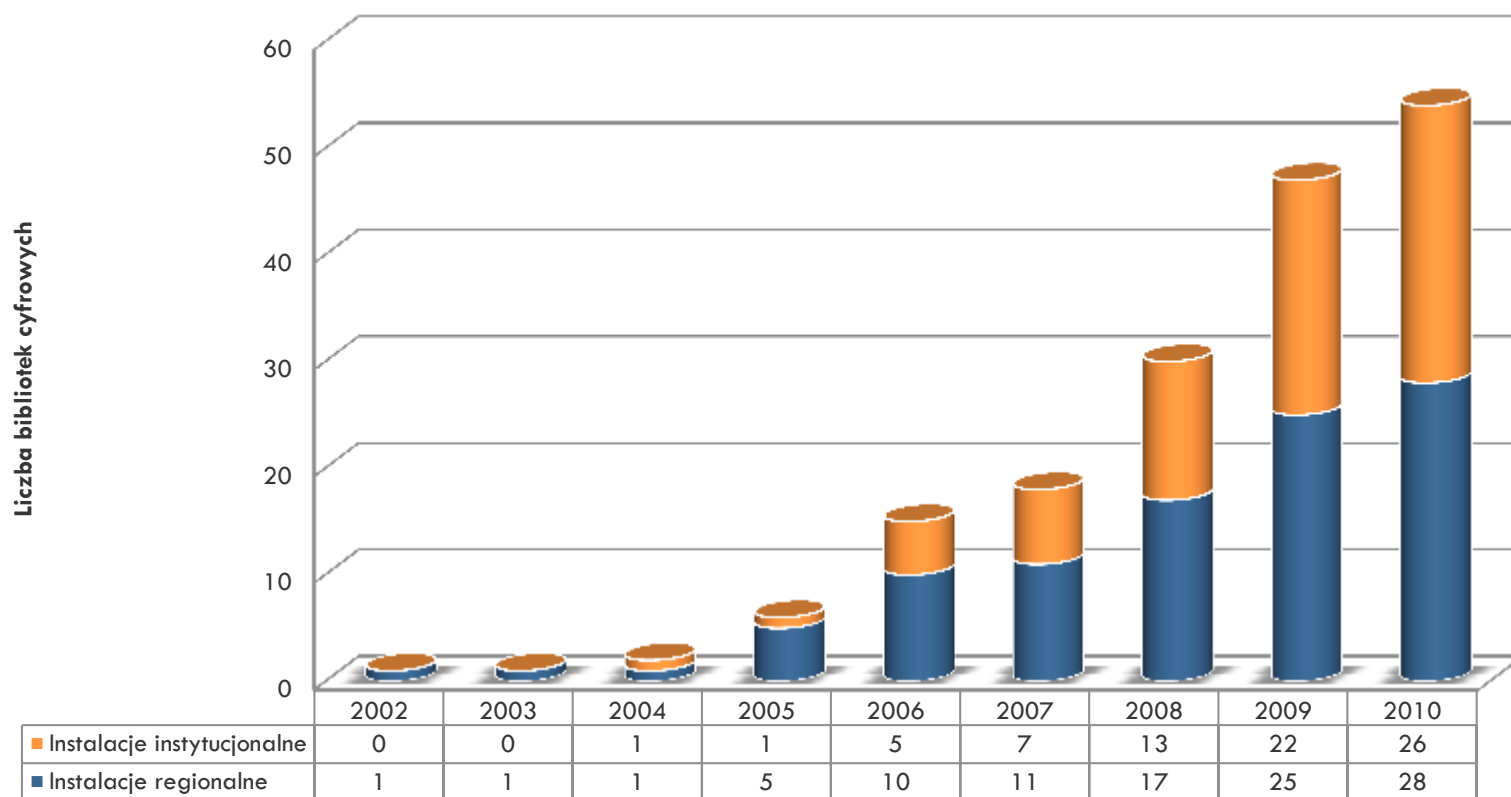

Oprogramowanie dLibra

- Rozwijane przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe od 1999 roku
- Dedykowane do budowy bibliotek, repozytoriów i archiwów cyfrowych
- Kierunki rozwoju ustalane przy ścisłej współpracy z użytkownikami
- Kluczowe znaczenie w stymulowaniu rozwoju polskich bibliotek cyfrowych

Wprowadzenie

Liczba publicznie dostępnych bibliotek cyfrowych

Wprowadzenie

Łączna liczba obiektów:

✓ Ponad 800 tys.

Liczba bibliotek cyfrowych:

✓ Ponad 80

Liczba współpracujących instytucji:

✓ Kilkaset

Wszystkie te zasoby dostępne w jednym miejscu:

<http://fbc.pionier.net.pl>

Federacja Bibliotek Cyfrowych

FEDERACJA

BIBLIOTEK CYFROWYCH

- Rozwijane przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe od 2007 roku
- FBC gromadzi opisy obiektów cyfrowych z przyłączonych bibliotek
- FBC gromadzi również opisy obiektów przeznaczonych do digitalizacji z tych bibliotek, które takie dane przygotowują i udostępniają
- Na podstawie pobieranych informacji udostępnia funkcje swoim użytkownikom

Federacja Bibliotek Cyfrowych

- Cele Federacji
 - **Ułatwienie wykorzystania** zasobów polskich bibliotek cyfrowych i repozytoriów
 - **Zwiększenie widoczności i popularyzacja** zasobów polskich bibliotek cyfrowych i repozytoriów w Internecie
 - **Udostępnienie** użytkownikom Internetu i twórcom bibliotek cyfrowych **nowych, zaawansowanych usług sieciowych** opartych na zasobach polskich bibliotek cyfrowych i repozytoriów

Federacja Bibliotek Cyfrowych

- Podstawowe funkcje
 - Przeszukiwanie i przeglądanie dostępnych publikacji cyfrowych
 - Plany digitalizacji
 - Lokalizowanie publikacji cyfrowych na podstawie identyfikatora OAI
 - Baza bibliotek cyfrowych
 - Kursy e-learningowe
 - Repozytorium OAI-PMH
- Informacje w FBC aktualizowane są codziennie

Europeana

- Europejska Biblioteka, Muzeum i Archiwum Cyfrowe
- Punkt dostępowy w Internecie do europejskiego dziedzictwa kulturowego
- Promuje i rozpowszechnia dobra kultury
- Wspiera poprzez to edukację, naukę oraz różną dziedzin gospodarki (np.: turystyka)

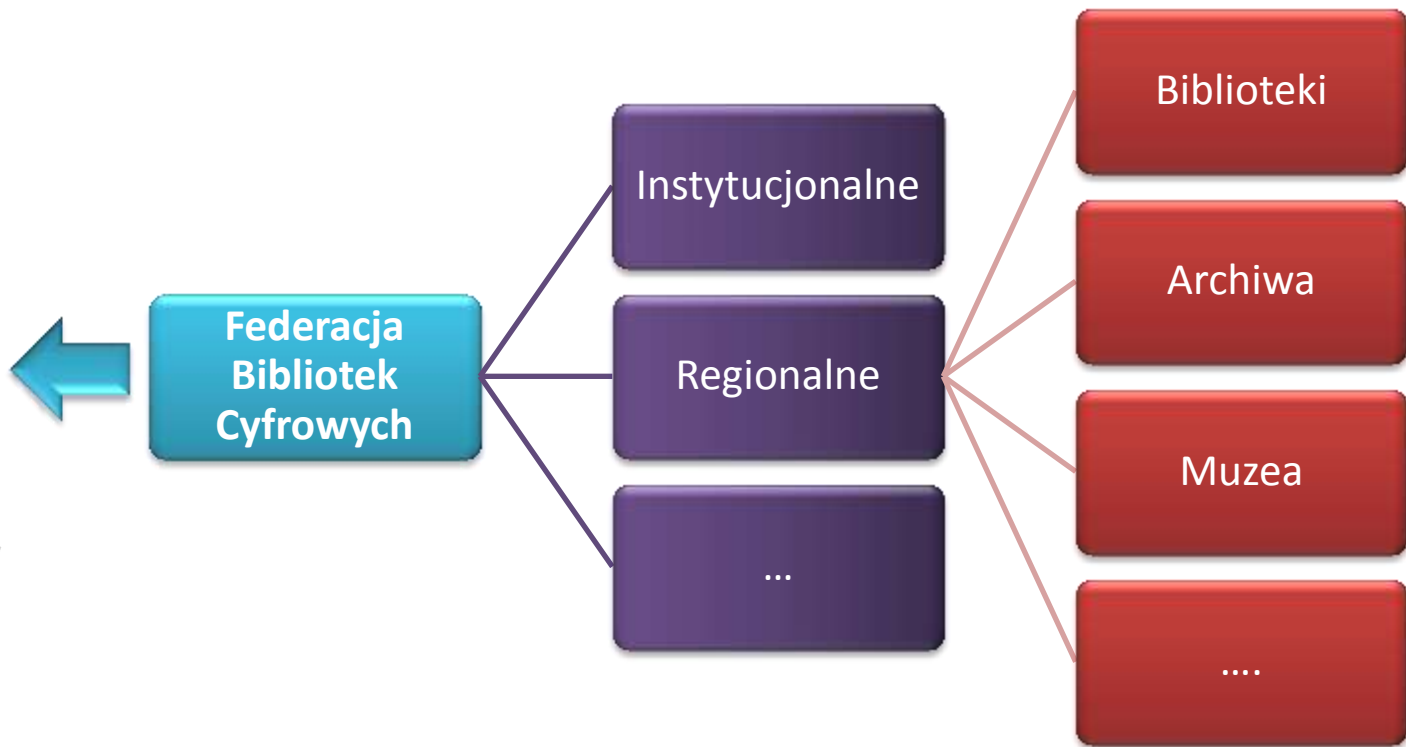
FBC agregatorem metadanych dla Europeany

Agregator metadanych

Biblioteki cyfrowe

Instytucje

FBC - statystyki

- 8-11 grudnia 2009 – pierwszy transfer metadanych z FBC do Europeany
 - metadane około 257 tys. obiektów (wtedy około 5.5% całości zbiorów widocznych przez Europeanę)
 - Pierwszy kraj przyłączony w ramach projektu EuropeanaLocal
- Obecnie: metadane około 550 tys. obiektów w dużej części wraz z miniaturami (około 3% zasobów Europeany)
- Kolejna aktualizacja planowana w grudniu 2011

Aktualne kierunki prac

Cele prac PCSS

- Zwiększenie dostępności i wykorzystania polskich zasobów dziedzictwa kulturowego i naukowego
 - Optymalizacja prac digitalizacyjnych
 - Zwiększenie dostępności materiałów pełnotekstowych
 - Metodyczne i formalne wsparcie bibliotek cyfrowych
- Wsparcie naukowców w wykorzystaniu cyfrowych postaci zasobów dziedzictwa kulturowego

Aktualne kierunki prac

dMuseion

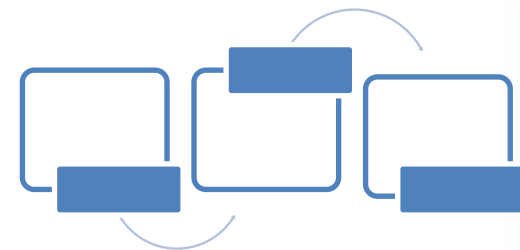

- System do budowy muzeów cyfrowych
 - Zabytek, zwiedzający, zbiory (struktura muzeum) i pokazy (wąskie tematycznie kolekcje obiektów)
 - Prostota użycia systemu przez użytkowników
 - Graficzne reprezentacje zabytków, zbiorów, pokazów
 - Proste i rozbudowane dane o zabytkach, widoki galeryjne, statystyki, plany wprowadzania zabytków
- Współpraca z oprogramowaniem do inwentaryzacji zabytków (synchronizacja metadanych i danych)
- <http://cyfrowe.mnw.art.pl>

Aktualne kierunki prac

dWorkflow

- System do zarządzania procesem digitalizacji
- Automatyczne generowanie wersji prezentacyjnych, w tym OCR
- Automatyczna archiwizacja danych źródłowych
- Elastyczność w definiowaniu procesu digitalizacji
- Repozytorium Cyfrowe Instytutów Naukowych PAN

Aktualne kierunki prac

- SYNAT – SYstem NAuki i Techniki
 - <http://www.synat.pl>
- Projekt finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
- Czas trwania projektu 08.2010 – 08.2013
- Koordynatorem jest ICM UW
- PCSS jednym z głównych partnerów

Aktualne kierunki prac

SYNAT – Rola PCSS

Usługi dostępu i składowania danych źródłowych

- Dane źródłowe – „surowe” dane stanowiące materiał dla badań naukowych np.
 - Wysokiej jakości skany manuskryptów z polskich bibliotek cyfrowych
 - Materiały audio i wideo
- Integracja i rozszerzenie istniejących usług składowania
 - Wykorzystanie usługi Platon U4 na potrzeby referencyjnej implementacji
 - Integracja prototypowych usług z oprogramowaniem dLibra, dMuseion, dWorkflow

Aktualne kierunki prac

SYNAT – Rola PCSS

Usługi dostępu i składowania danych źródłowych

- Długoterminowe przechowywanie danych źródłowych
 - Polityki migracji między formatami danych
 - Weryfikacja integralności i spójności danych
 - Zapewnienie bezpieczeństwa danych źródłowych
- Zaawansowane dostarczanie danych źródłowych
- Wirtualne Laboratorium Transkrypcji
 - Opracowanie narzędzi do przygotowywania danych uczących dla silników OCR
 - Korekta i tworzenie transkrypcji materiałów źródłowych

Aktualne kierunki prac

SYNAT – Rola PCSS

Zintegrowany System Wiedzy

- Ujednolicenie dostępu do informacji naukowej agregowanej z heterogenicznych i rozproszonych źródeł
- Opracowanie ontologii dla potrzeb wewnętrznej reprezentacji metadanych różnego rodzaju obiektów
- Określenie metod aktualizacji udostępnianych danych
- Zastosowanie rozwiązań z dziedziny sieci semantycznej do przechowywania, porządkowania, wzbogacania i eksploracji informacji

Wsparcie metodyczne i formalne

- Opracowanie schematu PLMET
 - W 2012 roku PCSS ogłosi przetarg na opracowanie wytycznych tworzenia metadanych
- Opracowanie schematu i wytycznych opisu obiektów i kolekcji muzealnych we współpracy z MNW
 - Publikacja wyników planowana na rok 2012
- Udział w pracach zespołu ekspertów ds. digitalizacji NIMOZ
- Konsultacje regulaminów nadchodzących konkursów związanych z digitalizacją w WPR Kultura+ na potrzeby MKiDN
- Opiniowanie dokumentów prawnych związanych z Europeaną na potrzeby MKiDN
- Opracowanie i udostępnienie bezpłatnych polskojęzycznych kursów e-learningowych dotyczących digitalizacji i tworzenia bibliotek cyfrowych (<http://fbc.pionier.net.pl/elearning>)

Podsumowanie

- Polskie biblioteki cyfrowe są obecnie w fazie dynamicznego rozwoju
- Działania PCSS mają na celu kompleksowe wsparcie instytucji nauki i kultury w rozwoju polskich bibliotek cyfrowych
- Powodzenie tych działań zależy od ścisłej współpracy zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym

Pytania?

Tomasz Parkoła

tparkola@man.poznan.pl

<http://dl.psnc.pl>

POZNAŃ SUPERCOMPUTING AND NETWORKING CENTER

Dziękuję za uwagę!

Poznań Supercomputing and Networking Center
affiliated to the Institute of Bioorganic Chemistry of the Polish Academy of Sciences,
ul. Noskowskiego 12/14, 61-704 Poznań, POLAND,
Office: phone center: (+48 61) 858-20-00,
fax: (+48 61) 852-59-54,
e-mail: office@man.poznan.pl, <http://www.man.poznan.pl>